

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumatographia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Caput VIII

urn:nbn:de:bsz:31-97032

ut initio ab aqua vix discerni possit: mox in ea coaguletur, ac telæ albæ instar supernatet styloque quopiam superne detractus, colorem album liquido manifestet. *Doring. l. 1. de Opobalsc. c. 5.* Indicum seu Occidentale ex Occidentali India in Hispaniam affertur: Liquor est arboris Xilo dictæ; cujus cortice, qui tenuis est, vulnerato, liquor tenax, subalbidus, paucus, quem incolæ sibi reservant, affluit. Sed ex ramis & truncis assulatum & minutim concisus, & cum aqua in Lebetè decoctis, ubi refrixerit, Conchis olenm supernatans colligunt, quod ex nigro rubet, odoris suavissimi, gustus acuti & aliquantum amari. Libra in Hispania tribus ducatis vænit. Cum olei uncia una decem aut viginti venderetur. *Bauchin, in Diosc. Betel* à fluvio nomen habet folium, qui non procul à Canibaja fluit. Nascitur ex planta, quæ advolvitur aliis, egetque præsidio pedamentorum. Neque florem neque succum gerit. Manditur ab Indis in quotidiano ocio. Sufficere enim vires putant in Venerem. Labia ex eo rubicunda, dentes nigri. *Mathiol. lib. 4. Diosc. cap. 12.* Mentem mover si largius edatur. Idcirco mulieres Tarnasari mariti secururæ manes, manducatione illius quærunt dementia, inventa rogam conscendunt, & cremantur. Aqua aspergitur, quæ soluta, fit calx è conchis facta: tum demum manditur. *Scalig. Exerc. 146. f. 2.*

CAPUT VIII.

DE BETONICA, BETULA,
Bernavi & Buxo.

Betonica loca sacra & busta, à visibus metuendis tueri ac defendere dicitur; tamque validæ facultatis, ut ossa quæque contracta extrahat. Cum salis momento contusa, naribusque immissa, sanguinem inde fluentem sistit. *Mathiol. in 5. Diosc. cap. 1. Betula* frigidus & nivoso gaudet tractu. Caudex terebro per

fora-

foratus ingentem aquæ clarissimæ copiam reddit. Vis
 el ad comminuendos, tum renem, tum vesicæ calculos,
 si diutius bibatur. *Mathiol. l. i. c. 93.* Ananii ex
 deliberato contortoque ejus caudice faces ad nocturna
 parant lumina, quæ quia bituminosa redundant
 pinguedine, tædæ conflagrant modo, & resinosi
 quiddam picis reddunt colorem. *Bernavi* electuarium
 quoddam est, à vicinis Indis confectum, de quo *Alpinus*
 hæc habet. Ab assumpta istius electuarii uncia,
 homines primo hilares fieri incipiunt, multaque lo-
 quuntur, & canunt amatoria, multumque rident, alia
 que deliramenta læta produunt: quæ amentia fere per
 horæ spacium durat. Ab hac iracundi statim fiunt, in
 iramque præcipitantur, efficiensque redduntur, in qua
 parum persistunt. Demum sic tristari incipiunt, tantoque
 maxore & timore anguntur, ut continuo plorent,
 donec his deliramentis lassati somno corripiantur,
 & medicamento per somnum devicto, ad pristinam
 sanitatem redeant. Tantum *Alpinus*. In ligno *Buxeo*
 Narcotica quædam vis est, & sulphur soporiferum.
 Id vel sætor, quem contrahit, ostendit, & natale quo
 delectatur solum. In montanis enim & saxosis locis
 nascitur & luxuriat, foeditissimumque exugendo im-
 bibit sulphur. Ex ejus rasura exstillatur aqua spiritus
 viciolati instar. Gravissimus dentium dolor sedatur,
 dentiscalpium ejus oleo, si intinctum & in radicem
 dolentis immissum fuerit, idque, tam subito, ut miraculi
 & incantationis instar, dolor profusus avolet & op-
 primatur. *Quercet. Tetrad. cap. 16.* Flores ejus adeo
 sanguinem purgare feruntur, ut si dr. i. pulveris cum
 aqua papaveris rhœadis exhibita, sanguis post horam
 mittatur, floridus is emanet. *Petresus in Nosol. Harm.*
Discurs. 14.